

Alvar Aalto i Antoni de Moragas a la Monumental

Alvar Aalto and Antoni de Moragas at a bullfight

The Table Cloth, Alvar Aalto and Puig i Cadafalch

In the summer, in Argentona, at my parents' house, we would lunch beneath a linden which had been pruned and domesticated to the point of being almost artificial. Aalto was spending his holidays with us.

One day, as we were having coffee and Soberano brandy—which Aalto loved—Puig i Cadafalch arrived with his wife and his dog, the famous Puma, as was his custom. Puig's house was some distance away from his vegetable garden and he had to walk past our house to get there. Puig liked to gather herbs and flowers dressed in white linen and a straw hat, and I would often accompany him on these expeditions.

My mother felt that such a historical meeting—Puig and Aalto—should be immortalised.

Why not sign the table cloth? My mother later embroidered these signatures which, with time, would be joined by others: Sartoris, Stirling, Peressutti, Rogers, Kahn, Hitchcock, Neutra, Pevsner, Tange, Astengo, Miró, Tàpies, all the friends of the Grup R, and all those who would use our table cloth at lunch, supper or having coffee. Or Soberano brandy.

Around that cloth, my father gradually discovered the luminous personality of Aalto, the *coup de foudre* of which he spoke.

With Aalto he conversed, collected drawings of the rooftops of Spain seen from the plane by the Finnish master, went to the bullfight, to La Barceloneta and to the bullfighting taverns at the end of the Rambla.

And when one night Aalto suffered a gastronomic mishap, my father took him to sleep at the Hotel Colón. "What can I do with Alvar Aalto half dying in Barcelona?" he asked himself as the one person responsible for the architect's state. His brother, my uncle Jeroni, a paediatrician, certified the insignificance of the illness, putting it down to the bullfights, La Barceloneta and other artificial paradises.

Les tovalles, l'Alvar Aalto i en Puig i Cadafalch

A l'estiu, a Argentona, a casa dels meus pares, dinàvem sota un til·ler, quasi artificial de tant podat i domesticat. L'Aalto hi passava unes vacances.

Un dia, com tenia per costum a l'hora del cafè —i del conyac Soberano que l'Aalto disfrutava amb rotunditat—, s'hi presentà en Puig i Cadafalch amb la seva dona i el seu gos, el famós Puma. La casa d'en Puig estava separada de l'hort i per arribar-hi calia passar per davant de casa nostra. A en Puig —i jo vaig acompanyar-lo moltes vegades— li agradava de collir herbes i flors vestit de fil blanc i amb un barret de palla.

La meva mare cregué que calia immortalitzar aquella trobada històrica: Puig i Cadafalch i Aalto.

— Per què no signen les tovalles?

Després, la meva mare brodà aquelles signatures que, amb el temps, s'ampliaren amb d'altres noms: Sartoris, Stirling, Peressutti, Rogers, Kahn, Hitchcock, Neutra, Pevsner, Tange, Astengo, Miró, Tàpies, tots els amics del grup R, tots els qui varen anar passant per aquelles tovalles dinant, sopant o prenent cafè; o conyac Soberano.

Al voltant de les tovalles el meu pare anà descobrint la lluminosa personalitat d'Aalto — el *coup de foudre* de què parlava. Amb Aalto va mantenir converses, arreplegà dibuixos de teulades dels pobles d'Espanya vistos pel mestre finès des de l'avió, anà a les curses de braus, a la Barceloneta i a les tavernes d'ambient taurí que hi havia al capdavall de les Rambles.

I quan, una nit, Aalto tingué una ensopegada gastronòmica, el meu pare el portà a dormir a l'Hotel Colón. "Què puc fer amb l'Alvar Aalto mig morint-se a Barcelona?" es preguntava com a responsable únic de l'estat de l'arquitecte. El seu germà Jeroni, pediatra, certificà la lleugeresa de la malaltia tributària de la cursa de braus, de la Barceloneta i d'altres paradisos artificials.

Hotel Park

My father had built a salt fish depot in Carrer del Rec for some acquaintances of his, the Fabrè i Solernou family, who later had the idea of building a hotel on a nearby site, in a small block between Passeig del Marquès de l'Argentera, Carrer del Rec and Carrer Pescateria.

The commission was an important one, also for the family. For me this memory is linked to going to the bullfight on Sunday afternoons. My father, my brother, the Tuñí family and I would come back home along Gran Via and Passeig de Sant Joan, past the Ciutadella Park, Estació de França and the Post Office. For a couple of years that route—which I recall now with the enthusiasm of my then nascent interest in the bullfight—had a stop at the Hotel Park building site. Later I learnt that those stops could modify the countless details of the work, the shape of the staircase, the window frames, the colours, the furniture design.

He designed three proposals. In 1949, 1950 and 1951. The first, more or less eclectic in nature, gave rise to a second project as the result of Bruno Zevi's coming to Spain, the talk he gave in Barcelona and the relationship he established with my father. Ponti's coming the following year and Aalto's later resulted in the third version and the different subsequent modifications. These changes of a true convert might seem strange to someone who does not know their significance.

In my childhood memories, that conversion of the man to modern postulates was the education I received from my father and which revealed itself in the comments, negations and adhesions I mixed with all the ingredients which shaped the family pedagogy. I find it difficult, now, to dissociate the recovery of the Modern Movement in Barcelona from the figure of my father, young, impassioned, vigorous and open to anything that might have anything to do with beauty, the architecture of Alvar Aalto, the conversations with friends, the clear light of the Rambla or Pepe Luis Vázquez's flourishes with the cape. And now they do not strike me as differentiated passions. Beauty was a moral value and could be the origin of all the others. I will venture a conjecture. My father loved architecture for the same reason that he loved other things, but he could never have stood the closed, sterile world of today's schools of architecture and professional dinners. He loved architecture as he loved Manolete or Mozart, or his friends Joan Teixidor, Xavier Montsalvatge and even Oriol Bohigas. He loved it as he loved the pleasure of reading for its own sake, wanting nothing in return. He shared Aalto's enthusiasm and he plunged into building the Hotel Park or the Fèmina Cinema. When he realised he no longer had the thrust of his early years, he gave up projects and went back to his books. Like someone who returns home after an adventure.

El meu pare havia construït un dipòsit de pesca salada al carrer del Rec de Barcelona. L'encàrrec li venia d'uns coneguts, els senyors Fabrè i Solernou que, més tard, van tenir la idea de fer un hotel en un solar pròxim; en una petita illa entre el Passeig del Marquès de l'Argentera i els carrers de Rec i de Pescateria.

Per la família aquest fou encàrrec transcendent, i pel meu pare també. Per mi va lligat a les anades a les curses de braus els diumenges a la tarda. El meu pare, el meu germà, la família Tuñí i jo tornàvem a casa per la Gran Via, Passeig de Sant Joan, Parc de la Ciutadella, Estació de França i Correus. Durant un parell d'anys aquell recorregut—que ara recordo amb l'entusiasme de la meua incipient afecció als braus—tenia parada a les obres de l'Hotel Park. Després he sabut que aquelles aturades podien modificar els mil i un detalls de l'obra: la forma de l'escala, el forat de les finestres, els colors, o el dibuix del mobiliari.

Va fer tres projectes, els anys 1949, 1950, 1951. El primer, d'aire més o menys eclèctic, donà pas a un segon projecte com a resultat de la vinguda a Espanya de Bruno Zevi, la conferència que va fer a Barcelona i la relació que establí amb el meu pare. La vinguda de Ponti, l'any següent, i la posterior d'Aalto, van donar com a resultat la tercera versió del projecte i les seves modificacions posteriors. Aquests canvis d'autèntic convers poden semblar estranys si no s'entén el seu significat.

En els meus records d'infància, aquesta transformació de l'home als postulats moderns era l'educació que rebia del meu pare i que manifestava en els comentaris, negacions i adhesions que jo barrejava amb tots els ingredients que configuren la pedagogia familiar.

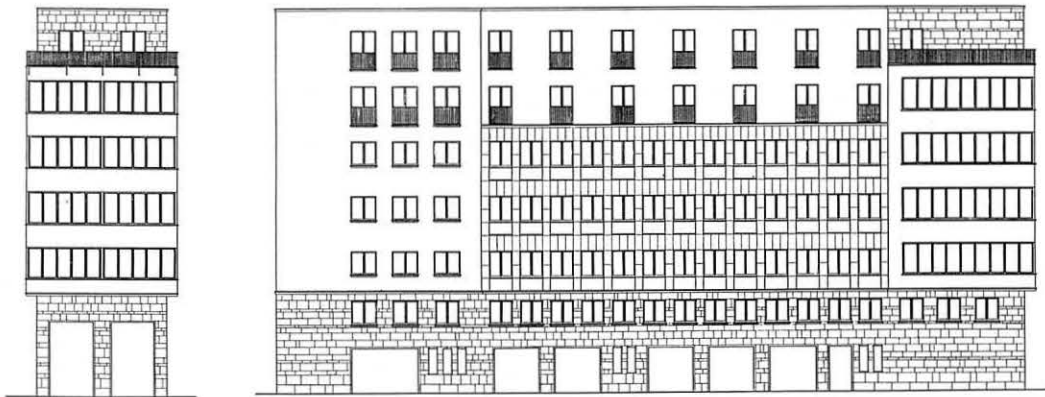
Ara, em sembla molt difícil diferenciar la recuperació del moviment modern a Barcelona de la figura del pare jove, apassionat, vigorós i obert a tot el que pogués tenir alguna cosa a veure amb la bellesa, l'arquitectura d'Alvar Aalto, les tertúlies, els amics, la claror de les Rambles o el toreig de capa de Pepe Luis Vázquez. I ara no em sembla que fossin passions diferenciades. La bellesa era un valor normal, i podia ésser l'origen de tots els altres.

Faré una conjectura agosarada. Al meu pare li agradava l'arquitectura pels mateixos motius que li agradaven altres coses, però mai no hauria viscut el món tancat i estèril que ara s'arrossega per les escoles d'Arquitectura i pels sopars de gremis. Li agradava l'arquitectura com li agradava Manolete o Mozart, o els seus amics Joan Teixidor, Xavier Montsalvatge o, fins i tot, l'Oriol Bohigas. Li agradava com li agradava la lectura pel plaer de llegir, sense esperar-ne res a canvi.

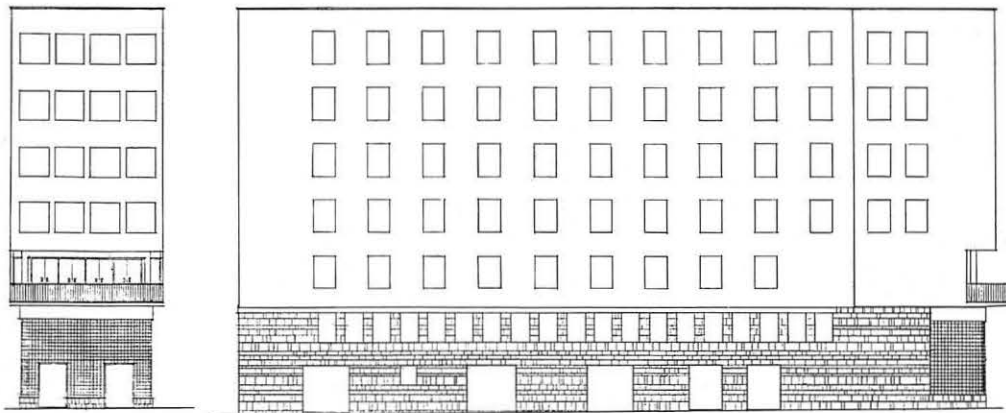
Es va entusiasmar amb l'Aalto i va córrer a fer l'Hotel Park o el Cine Fèmina. Quan es va adonar que ja no tenia l'empenta dels primers anys va deixar els projectes i va tornar als llibres. Com qui torna a casa després de l'aventura.

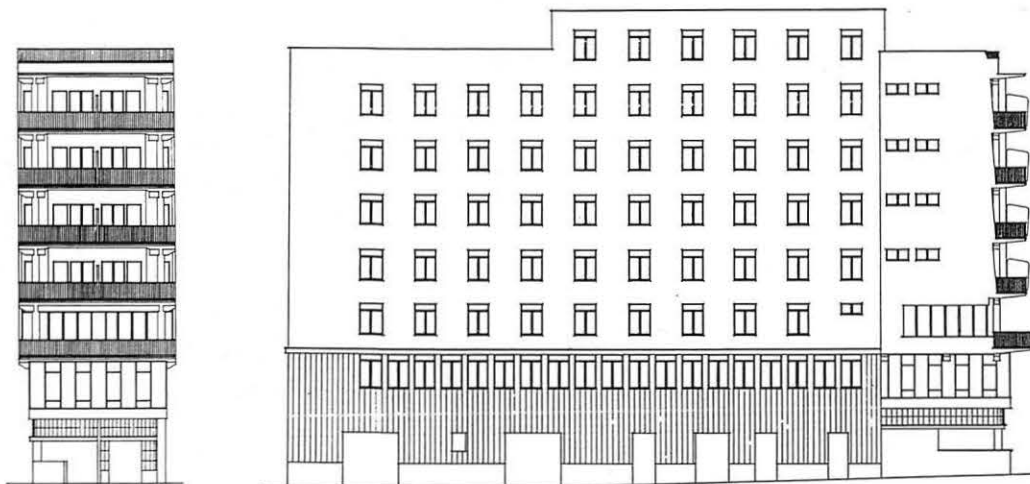
1949

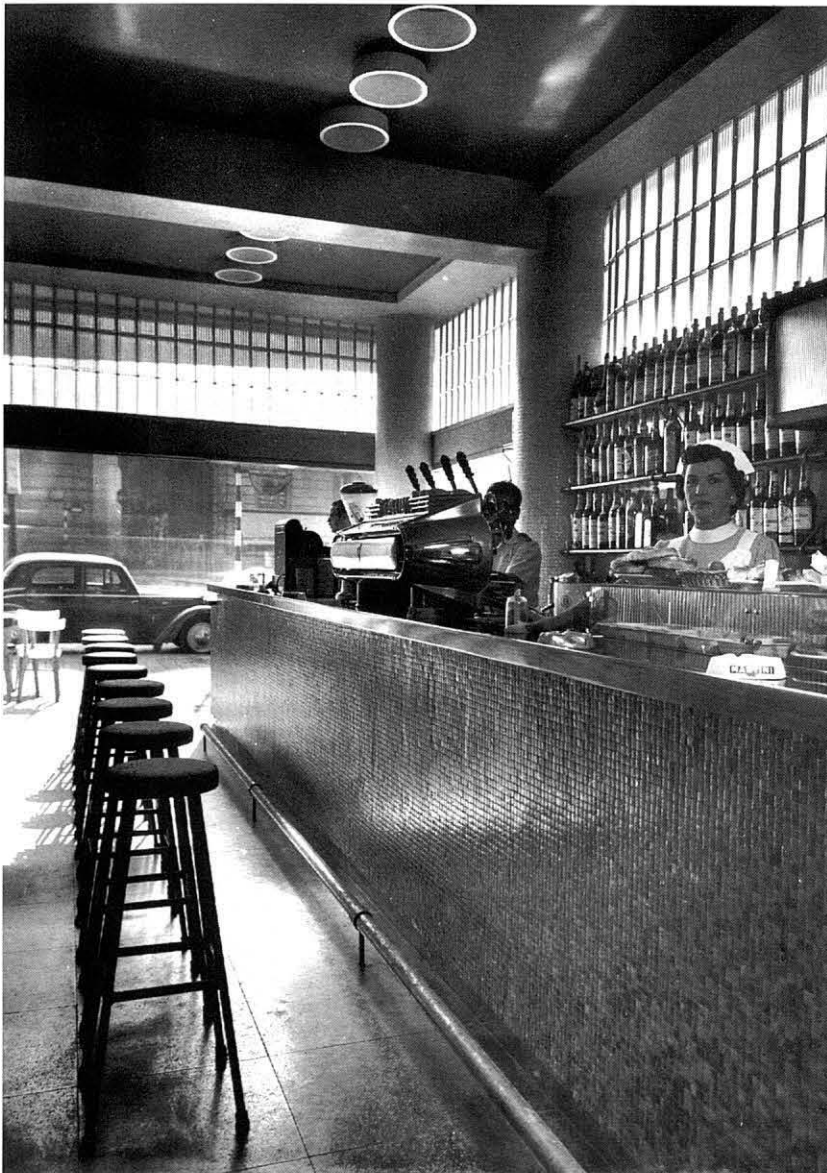

1949
1950

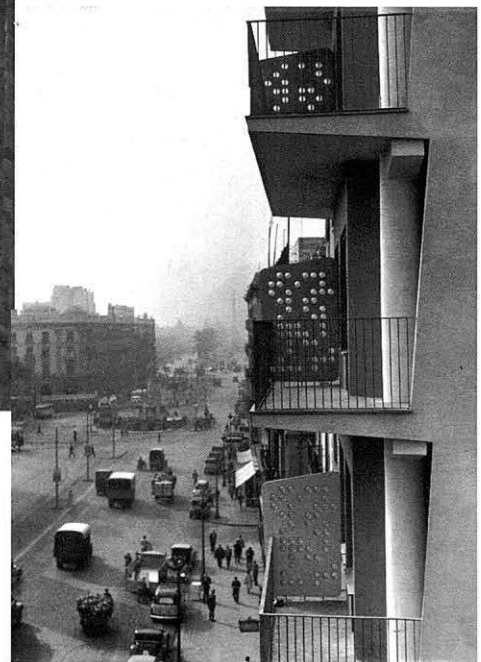
1950
1951

Francesc Català Roca va realitzar l'any 1953, amb l'Hotel Park, el seu primer reportatge fotogràfic d'arquitectura. El 1990, el mateix edifici va ser objecte del seu darrer reportatge, abans de la seva jubilació.

Francesc Català Roca started his career as an architectural photographer with the Hotel Park, in 1953. In 1990, the same building was the theme for his last commission, before his retirement.

The Reconstruction La reconstrucció

In 1990 a set of peculiar circumstances allowed me to return to the Hotel Park and live Leopardi's exquisite dream.

Return to the Hotel Park. To memories. To find the spoilt work of my young father, now deceased. To be able to reconstruct the architecture of the Hotel Park from the reconstruction of memory, of my relationship with my father, at times so difficult. The opportunity to stroll through the territory of my first encounters with architecture almost forty years later.

The singular circumstance of architecturally reconstructing the work of one's father leads to analytical, sometimes painful reflections. But from such a peculiar starting point our thoughts can be widened and generalised.

In the first place, is it possible to reconstruct recent works of architecture? Is it true that distance is an essential ingredient —to be, among other things, more critical— when it comes to carrying out a restoration, or a reconstruction, or a re-utilisation? We realise that, at the limit, we could restore our own works. Or build them again as if this were a reconstruction. Reconstruction allows us to relive spaces of memory, an experience which, furthermore, makes us adults for ever.

Is not old age the place where memory and reality become confused? Reconstructing my father's work was a good way of resolving old conflicts, but it was also the assumption of the end of all innocence.

"Vaghe Stelle dell'Orsa, io non credea

Tornare ancor per uso a contemplarvi

Sul paterno giardino scintillanti..."

Leopardi, "Le Ricordanze", Canti, XXII

L'any 1990 unes peculiars circumstàncies em van permetre de tornar a l'Hotel Park i poder viure el bell somni de Leopardi.

Tornar a l'Hotel Park. Als records. Trobar malmès el treball del pare jove, ja desaparegut. Poder reconstruir l'arquitectura de l'Hotel Park des de la reconstrucció de la memòria, de la relació amb el pare, a vegades tan difícil. L'ocasió de poder passejar pels territoris dels meus primers coneixements d'arquitectura al cap de quasi 40 anys.

Un fet tan singular com la reconstrucció arquitectònica d'una obra del propi pare permet, evidentment, aventurar reflexions analítiques, a vegades doloroses. Però des d'aquest punt de partida tan particular es pot ampliar i generalitzar el pensament. En primer lloc, és possible la reconstrucció d'arquitectures molt recents? És o no, la distància, un ingredient imprescindible —entre altres coses perquè és més crític— per afrontar una restauració? O reconstrucció. O re-utilització. No és massa pròxim a l'objecte primer? Adonem-nos que, al límit, podríem restaurar les pròpies obres. O fer-les de nou com si ja fossin una reconstrucció.

La reconstrucció ens permet de tornar a viure espais de la memòria, experiment, d'altra banda, que ens fa adults per sempre. No és la vellesa el lloc on es confonen la memòria i la realitat? Reconstructir l'obra del pare és un bon exercici de curació de vells conflictes, però és, també, l'assumpció del final de qualsevol inocència.

Francesc Català Roca

Arquitectes Architects
Antoni de Moragas i Spa,
Irene Sánchez
Projecte Design 1988
Execució Construction 1990